

ÖZET: 5791 sayılı Kanun ile 2247 sayılı Kanunla düzenlenen Uyuşmazlık Mahkemesi hakkında önemli bazı değişiklikler olmuştur. Yeni kanuni değişikliklerin neler olduğu, mahkemenin oluşumu, genel olarak gördüğü işler ve çalışma usulü hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Uyuşmazlık Mahkemesi, 2247 Sayılı Kanun, 5791 Sayılı Kanun, Olumlu Görev Uyuşmazlığı, Olumsuz Görev Uyuşmazlığı, Hüküm Uyuşmazlığı

Hüseyin BİLGİN: Denizli İdare Mahkemesi Hakimi – Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

5791 SAYILI KANUNLA GETİRİLEN YENİLİKLER VE UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Giriş

23.07.2008 tarihinde kabul edilen ve 06.08.2008 gün ve 26959 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5791 Sayılı Kanun ile Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda değişiklik yapılmıştır. 5791 sayılı Kanun, yürürlük maddesi ve uygulama maddesi olan son iki maddesiyle birlikte 14 maddeden oluşmaktadır. Kanunun 11. maddesiyle geçici bir hükme yer verilmiş iken, sadece 12. maddesinde 2461 sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu’nun bir maddesinde değişiklik yapılmıştır. Kanunun kalan 10 maddesi ise, 2247 sayılı Kanunda yapılan değişiklikleri içermektedir.

Bu çalışmamızda genel olarak uyuşmazlık mahkemesinin yapısını, mahkemede kimlerin görev yaptığını, bu kişilerin nerelerden ne şekilde seçildiğini, mahkemenin işleyişini, önüne gelen uyuşmazlıkları hangi yöntemlerle çözümlendiğini, kararlarının niteliğini, gördüğü işlerin türlerinin neler olduğunu ve bu işlerde ne şekilde bir başvuru yolu izlenmesi gerektiğini ele alıp inceledik. Ayrıca yukarıda bahsettiğimiz üzere 5791 sayılı Kanun ile Uyuşmazlık Mahkemesi ile ilgili 2247 sayılı Kanunun 10 maddesinde değişiklik yoluna gidildiği için, yapılan bu değişikliklerin neler olduğunu, önceki düzenlemeyle birlikte ele alarak yeni durumun ne getirdiğini inceledik.

Uyuşmazlık Mahkemesinin Görevi

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun’un 1. maddesinde mahkemenin görevi, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmek olarak belirtilmiştir. 2247 sayılı Kanunda, uyuşmazlık mahkemesine bu görevin T.C. Anayasası¹ ile verildiği ve mahkemenin bağımsız bir yüksek mahkeme olduğu da vurgulanmıştır.

Ayrıca aynı maddenin 2. fıkrasında da, özel kanun uyarınca hakeme başvurulmasının zorunlu olduğu hallerde, eğer hakemlik görevi bir hakim tarafından yerine getiriliyorsa, hakemlik mercii de davanın konusuna göre, yukarıda sayılan adli yada idarî yargı mercileri arasında sayılacaktır. Bu fıkra hükmü ile hakem yoluyla çözümlenen uyuşmazlıkların da uyuşmazlık mahkemesinin görev alanı içerisine girebileceği vurgulanmak istenmiştir.

¹1982 Anayasası **Madde 158:** Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir. Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir. Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar. Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.

Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru hiçbir vergi ve harca tabi olmayıp bu husus 2247 sayılı Kanunda da açıkça vurgulanmıştır².

Uyuşmazlık Mahkemesinin Oluşumu :

Uyuşmazlık Mahkemesi 1 başkan ile 12 asıl ve 12 yedek olmak üzere toplam 25 üyeden oluşmaktadır. Ayrıca mahkemede yeterince raportör, 1 adet yazı işleri müdürü ve diğer personel bulunmaktadır.

Başkan ve Başkan Vekili : Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, Anayasa Mahkemesinde yer alan asıl veya yedek üyeler arasından Anayasa Mahkemesi'nce seçilir.

“Başkan'ın Görevi” başlığı altında, “Uyuşmazlık Mahkemesi işlerinin yönetim ve yürütülmesi başkanın ödevidir. Uyuşmazlık Mahkemesini Başkan temsil eder. Başkanın mazereti halinde Anayasa Mahkemesince kendi asıl ve yedek üyeleri arasından dönem başında seçilip görevlendirilecek bir üye Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı'na vekalet eder.” hükmünü içeren 2247 sayılı Kanun'un 3. maddesi, 5791 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle başlığıyla birlikte değiştirilmiştir. Anılan 3. madde, “yönetim ve temsil” başlığı altında, şu şekli almıştır: “Uyuşmazlık Mahkemesinin yönetimi ve temsili Başkana aittir. Başkanlığın boş veya Başkanın özürü veya izinli olması hâllerinde Başkana ait görev ve yetkiler, Anayasa Mahkemesince kendi asıl ve yedek üyeleri arasından seçilip görevlendirilen Başkan vekili tarafından yerine getirilir ve kullanılır.” Aslında değişikliğe bakıldığında mahkeme başkanının mahkemeyi yönetme ve temsil etme yetkisi daha sade olarak vurgulandıktan sonra başkan vekili konusu daha ayrıntılı düzenlenmiştir. Burada başkanın mazereti deyimi yerine başkanlığın boş olması, başkanın herhangi bir özrü bulunması veya izinli olması gibi örnekleme yolu seçilmiştir. Bu gibi hallerde de Mahkemenin Başkan Vekili yine Anayasa Mahkemesi tarafından seçilmektedir. Anayasa Mahkemesince kendi üyeleri arasından seçilecek olan başkan vekili başkana ait görev ve yetkileri kullanabilecektir. Burada önceki düzenlemeden farklı olarak, Anayasa Mahkemesi başkan vekilini her dönemin başında seçmeyecektir. Oysa önceki düzenlemede uyuşmazlık mahkemesi başkanlığına vekalet edecek üye dönem başında belirleniyordu. 5791 sayılı Kanununun 4. maddesiyle başkan vekilinin 4 yıl için seçileceği yönünde bir hüküm getirilmiştir. Böylece her sene bir başkan vekili seçilmesi yerine 4 yılda bir seçilme söz konusudur.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı'nın görev süresi 4 yıldır. Görev süresi dolan başkan yeniden bu göreve seçilebilir. Aynı şekilde başkan vekilinin görev süresi de artık 4 yıl olmuştur. Ancak başkan vekili, başkanın olmadığı zamanlarda uyuşmazlık mahkemesine başkanlık edecektir. 5791 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle, Başkan ve Üyelerin görev süresi başlığı altındaki 2247 sayılı Kanun'un 4. maddesi başlığıyla birlikte değişmiştir. Yeni madde başlığı “Görev süresi, hesaplanması ve seçimlerin zamanı” olmuştur. Eski düzenlemeden farklı olarak, başkanın ve başkan vekilinin 4 yıl için seçileceği ve bu 4 yılın hesaplanmasında göreve başlama tarihinin esas alınacağı vurgulanmıştır. Eski düzenlemede, boşalan başkanlık yada üyeliğin yeniden seçiminin, dört yıllık dönemin bittiği yılın Temmuz ayında yapılacağı ve seçimi tamamlanan yeni kurulun, 6 Eylül'de göreve başlayacağı ifade edilmiş iken, yeni değişiklikle birlikte bu hüküm kaldırılmıştır. Yeni düzenleme ile “Görev süresi dolacak olanların yerine, bu sürenin sona ereceği tarihten önceki iki ay içinde; yaş haddi nedeniyle emeklilik halinde ilgilinin emekliye ayrılacağı tarihten önceki iki ay içinde; görev süresi dolmadan boşalan yerlere ise boşalma tarihinden itibaren iki ay içinde seçim yapılır.” denilerek, üyelik seçimleri yeniden düzenlenmiş ve üye seçimi için temmuz ayının beklenilmesi uygulamasına son verilmiştir.

²2247 Sayılı Kanun **Madde 34** -Uyuşmazlık Mahkemesinde karara bağlanacak işler için verilecek dilekçeler, layihalar, yazılar veya belgelerden, mahkemenin işlemlerinden, kararlarından veya mahkemece yahut mahkemeden istenilecek belge veya karar örneklerinden herhangi bir vergi veya harç alınmaz.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve üyelerinin bazı toplantılara katılması kesinlikle yasaklanmış³ olup kimi bazı durumlarda ise, taraflar mahkeme başkan ve üyelerini tarafsız kalamayacakları düşüncesiyle reddedebilir⁴. Mahkeme başkanı veya üyelerinin çekilmesi istemi mahkemenin toplanma yetersayısına engel olacak şekilde olamaz. Çekilme istemi, çekilme isteyen üye veya başkanın katılmadığı heyet tarafından karara bağlanır.

Bölümler :Uyuşmazlık Mahkemesi, hukuk uyuşmazlıklarının görüldüğü hukuk bölümü ve ceza uyuşmazlıklarının görüldüğü ceza bölümü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Her iki bölüm üyelerinin birlikteliğinden ise Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu oluşmaktadır. Genel Kurul, bölümler arasında çıkan olumsuz görev uyuşmazlıklarında görevli bölümü belirlerler ve 2247 sayılı Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirir. Her bir bölümde bir başkan ve 6 üye bulunmaktadır. Bölümlerdeki başkan uyuşmazlık mahkemesi başkanı olup, ayrıca bir başkan bulunmamaktadır. Bölümlerde toplantı yetersayısı, asıl üyelerin mazeretleri halinde yedek üyeler alınmak suretiyle sağlanır.

Üyeler : Uyuşmazlık Mahkemesinde 12 asıl ve 12 yedek olmak üzere toplam 24 üye bulunmaktadır. Üyelerin seçimi 5791 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce, “Hukuk Bölümüne, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Danıştay Genel Kurulunca kendi Başkan ve üyeleri arasından gösterecekleri iki kat aday arasından ikişer asıl, ikişer yedek üye Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Genel Kurulunca askeri hakim sınıfından olan daire başkan ve üyeleri arasından gösterilecek iki kat aday arasından iki asıl, iki yedek üye Devlet Başkanınca seçilir. Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümüne, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından gösterilecek iki kat aday arasından üç asıl, üç yedek üye Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca; Askeri Yargıtay Genel Kurulunca daire başkan ve üyeleri arasından gösterilecek iki kat aday arasından üç asıl, üç yedek üye Devlet Başkanınca seçilir.” şeklinde idi.

Oysa 5791 sayılı Kanun’un 1. maddesiyle getirilen değişiklikle birlikte “Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümüne, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Danıştay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Genel Kurulunca da askerî hâkim sınıfından olan daire başkan ve üyeleri arasından ikişer asıl, ikişer yedek üye seçilir.Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümüne, Yargıtay Ceza Genel Kurulu ile Askerî Yargıtay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından üçer asıl, üçer yedek üye seçilir.” denilerek, üyelerin seçiminde Cumhurbaşkanının ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçim yetkisi ortadan kaldırılmıştır⁵. Bu değişiklikten sonra artık Uyuşmazlık Mahkemesi Üyeleri Cumhurbaşkanı ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yerine, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Askeri Yargıtay tarafından ilgili genel kurullarınca seçilecektir. Nitekim aynı şekilde 5791 sayılı Kanununun 12. maddesiyle 2461

³2247 Sayılı Kanun **Madde 7:** Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve Üyeleri; 1. Kendilerine ait olan veya kendilerini ilgilendiren dava ve işlere; 2. Aralarında evlilik bağı kalkmış olsa bile eşinin, kan veya sıhriyet yönünden usul ve furuunun, dördüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan yönünden ve sıhriyeti doğuran evlilik kalkmış olsa bile üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) sıhriyet yönünden civar hısımlarının veya aralarında evlatlık bağı bulunan kimselerin dava ve işlerine; 3. Dava ve iş sahiplerinin vekili, vasisi veya kayyumu sıfatıyla hareket ettiği dava ve işlere; 4. Hakim, savcı, hakem sıfatıyla bakmış veyahut tanık veya bilirkişi olarak beyanda bulunmuş olduğu dava ve işlere; 5. İstisari mütalaa ve kanaat beyan etmiş olduğu dava ve işlere bakamazlar.

⁴2247 Sayılı Kanun **Madde 9:**Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve üyeleri, tarafsız kalamayacakları kanısını haklı kılan hallerin varlığı iddiasıyla reddolunabilir.Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve üyelerinin reddine ilişkin istemler, reddedilen üye katılmaksızın bölümlerce incelenir. Bölümler ret konusunda kesin karar verir.Ret şahsidir. Bölümlerin toplantılarını engelleyen toplu ret istemleri dinlenmez.

⁵ 5791 sayılı Kanununun 11. maddesiyle getirilen geçiçi 6. madde ile ise, “ Mevcut üyelerin görevleri, seçildikleri tarihten itibaren dört yıllık süre bitinceye kadar devam eder.” denilerek hali hazırda mevcut üyelerin görev süresinin de 4 yıl olacağı vurgulanmıştır.

sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nun 1. maddesi ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "üyeleri ile Uyuşmazlık Mahkemesinin askerî yargı dışından gelen" ibareleri madde metninden çıkartılmıştır. Bu değişiklikle 2247 sayılı Kanunun değişik 1. maddesiyle 2461 sayılı Kanun uyumlu hale getirilmiştir.

Yeni düzenlemede de eskisinde olduğu gibi, görev süresi biten üyeler yeniden aynı göreve seçilebileceklerdir. Yeni düzenleme ile birlikte boşalan üyeliğin yerine seçilen üye eski üyenin görev süresi kadar görev yapmayacak ve kendisi için 4 yıllık bir süre başlayacaktır. Oysaki 5791 sayılı Kanunla getirilen düzenleme öncesinde, dönem içinde boşalan üyeliğe atanan yeni üye, atandığı üyenin kalan süresi kadar üyelik görevini yerine getiriyordu.

Raportörler : 2247 sayılı Kanun'un 31. maddesinde raportörlük hususu düzenlenmiştir. Buna göre raportörler, hakimler yada 2802 sayılı Kanun uyarınca hakim yada savcı sınıfından sayılanlar ve Danıştayda görev yapan hakim ve savcılar arasından en az 4 yıl süreyle bu görevi ifa etmiş kişilerden seçilir. Uyuşmazlık Mahkemesine atanacak olan kişinin bu görevi istemesi gerektiği gibi Uyuşmazlık Mahkemesi başkanının da bu raportöre onay vermesi gerekir. Zaten Mahkemeye başkanının takdir edeceği sayıda raportör verilir. Raportörlerin geçici görevlendirmesini mensup oldukları kurum yapacaktır. Örneğin, taşrada görev yapan bir hakim yada savcının uyuşmazlık mahkemesinde görevlendirilmesini Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yapacaktır. Uyuşmazlık Mahkemesinde geçen süreler meslekte geçmiş kabul edilir. Uyuşmazlık Mahkemesinde geçici görevlendirilen raportörün terfilerinde ise uyuşmazlık mahkemesi başkanının yazılı görüşü esas alınır.

Anılan Kanunda askeri hakimler ve savcılar arasından atanacak geçici raportörler hakkında özel bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre bu kişilerin subay sicil belgesi sırasıyla, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Müsteşar ve Milli Savunma Bakanı tarafından düzenlenir. Bu sicilin düzenlenmesinde uyuşmazlık mahkemesi başkanının yazılı kanaati de dikkate alınır. Burada diğer hakim ve savcılardan farklı olarak sadece "dikkate alma" söz konusudur.

Raportörlerin hangi görevleri ifa edeceklerini Uyuşmazlık Mahkemesi başkanı belirler. Kimi durumlarda başkan raportör yerine dosya hazırlama görevini her hangi bir bölüm üyesine de verebilir.

Raportörler somut uyuşmazlığın ne olduğunu ve hangi aşamalardan geçilerek bu safhaya gelindiğini hazırlayacakları raporla ilgili bölüme sunarlar. Burada raportörün de raporunda kendi görüşünü belirtmesi gerekir.

Diğer Personel : Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlık Sekreteri, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanının isteği ve inhası üzerine Adalet Bakanlığınca atanır ve Anayasa Mahkemesinin bulunduğu binada görev yapar.

Mahkemenin kalem ve yazı işleri ise, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AYİM) ve Adalet Bakanlığınca atanacak ikişer katipten oluşacak büro tarafından yürütülür. Buraya atanacak katipler içinde Mahkeme Başkanı'nın isteği ve inhası gereklidir. Askeri Yargıtay ve AYİM'den başkanlıkça gerekli görülmesi halinde katip ataması yapılır. Aksi halde diğer katiplerin yeterli olması durumundan bu iki mahkemeden sivil katip talep edilmez. Bu katiplerden birisi başkan tarafından Yazı İşleri Müdürü olarak görevlendirilir ve bu katip yazı işleri müdürlüğü görevini yürütür.

Ayrıca mahkemenin şoförü, hizmetlisi ve mübaşiri Adalet Bakanlığınca atanır. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı atanmış bu görevlilerden kimin hangi işlere bakacağına karar verir ve hizmetinden fayda sağlayamadığı personeli de geri gönderebilir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin Çalışma Usulü

Uyuşmazlık Mahkemesinin genel kurulu ile diğer ilgili bölümleri başkanın çağrısı üzerine toplanırlar. Bu toplantı, Ankara'da ve toplantı için ayrılan yerde yapılır. Toplantının

gündemi ve toplantıda görüşülecek konulara ilişkin raportörlerin hazırladığı raporlar toplantıdan en az üç gün önce üyelere ve ilgili başsavcıya verilir.

Mahkemenin işleyişi ve hangi işlerin öncelikli görüleceği hususunda başkanın takdir yetkisi vardır. Ancak başkan tutuklu, tedbirli, yürütmeyi durdurma istemli gibi işleri öne alarak adli tatil öncesinde bu işleri bitirmek için gerekli önceliğin bu konulara verilmesini sağlar.

Mahkemenin çalışma dönemi diğer adliyelerde olduğu gibi, 6 eylülde başlar ve 31 temmuzda sona erer. Burada kanaatimizce tüm yargı organlarında ve uyuşmazlık mahkemesinde çalışma süresi eskiden olduğu gibi 21 temmuzda sonra ermeli ve 21 temmuz – 06 eylül arası adli tatil olmalıdır.

İlgili başsavcılar mahkemede yapılan toplantılara mahkemece gerekli görülmesi yada kendileri bunu istemeleri halinde katılabilirler. Bu toplantılara başsavcı kendisi katılabileceği gibi bir başka savcıyı da görevlendirebilir. Toplantıya katılan başsavcının oy kullanma yetkisi bulunmamaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinde gerek ilgili bölümlerde gerekse genel kurulda üye tam sayısı hazır bulunmadıkça görüşmelere başlanarak bir karar verilmez. Eğer eksik üye varsa ilgili yedek üye toplantıya çağrılır. Bu bölümlerde ve genel kurulda incelemeler dosya üzerinde yapılır. Mahkeme, önüne gelen istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; şekli şartları taşımayan yada süresi içinde olmayan başvuruları bu yönüyle reddeder. Uyuşmazlık Mahkemesi önüne gelen uyuşmazlık konusu olayla ilgili, bütün organ, makam ve kuruluşlarla doğrudan doğruya yazışabilir ve onlardan her türlü bilgi veya belgeyi isteyebilir. Gerek usulden verilen kararlar gerekse esastan verilen kararlar için, kural olarak çoğunluk görüşü yeterlidir. Ancak, bazı konularda kanun nitelikli çoğunluk da arayabilir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, vereceği gerekçeli karar dahil bütün kararların sonuçlarını ilgili Başsavcıya, kendisine başvuran yargı merciine, kararı beklemesi için yazı yazılmış bulunan yargı merciine ve diğer ilgili kişilere hemen tebliğ eder. Uyuşmazlık mahkemesi kararını alan ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler; mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin uygulamakla ödevlidirler. Uyuşmazlık Mahkemesinin bütün kararları kesindir. Başkanın uygun göreceği bölüm kararları ile ilke kararları⁶ Resmi Gazete'de yayımlanır. Örneğin, en son 05.08.2008 gün ve 26958 sayılı Resmi Gazetenin Mükerrer 1. sayısında Uyuşmazlık Mahkemesinin çeşitli kararlarına yer verilmiştir.

Olumlu Görev Uyuşmazlığı

Olumlu görev uyuşmazlığını, adli, idârî ve askeri bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının mahkemece reddi üzerine görevli olduğu ileri sürülen yargı kolu başsavcısı⁷ tarafından görev hususunun incelenmesi için Uyuşmazlık

⁶ 2247 Sayılı Kanun **Madde 30:**Uyuşmazlık Mahkemesi Bölümlerinin kararları arasındaki çelişmeler, Genel Kurulca verilecek ilke kararları ile giderilir. İlke kararları gerekçesiyle açıklanır.İlk toplantıda ilkeye ilişkin kararlar üçte iki çoğunlukla verilir. Bu çoğunluk sağlanmazsa ikinci toplantıda salt çoğunlukla yetinilir. Bir işte, bölümlerin yerleşmiş içtihadında aykırı bir çoğunluğun gerçekleşmesi durumunda dahi ilke kararı verilmesi zorunludur.Bir ilke kararının değişmesi veya kaldırılması yeni bir ilke kararıyla olur.İlke kararına yer olup olmadığına bölümler karar verir. Başkan, konuyu raportörlere veya üyelere birine incelettirebilir. Bölümlerin ilke kararını gerekli görmesi halinde, Başkan çelişme doğuran kararları veya kökleşmiş içtihadı gösteren kararlardan biriyle yeni çoğunluğun görüşünü ve çelişme gerekçesini kapsayan bir yazıyı, istemden bulunandan başka başsavcı ve Başkanın sözcülerine, belirteceği bir sürede görüşlerini bildirmek üzere yollar. İlke kararının görüşülmesi için üyelere dağıtılan Gündeme Başsavcı ve Başkanın sözcülerinin süresi içinde verdikleri karşılıklarla onlara gönderilen yazı ve kararların örnekleri de eklenir. Gündemin dağıtıldığı gün ile görüşme günü arasında geçecek sürenin acele işler dışında 15 günden az olmaması gerekir.Görev konusundaki ilke kararları; Uyuşmazlık Mahkemesini ve bütün yargı mercilerini, hüküm uyuşmazlıkları dolayısıyla verilecek esasa ilişkin ilke kararları ise yalnız Uyuşmazlık Mahkemesini bağlar.

⁷ Uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makam; reddedilen görevsizlik itirazı adli yargı yararına ileri sürülmüş ise Cumhuriyet Başsavcısı, idari yargı yararına ileri sürülmüş ise Danıştay başsavcısı,

mahkemesine başvuru yapılması olarak tanımlayabiliriz⁸. Örneğin idare mahkemesinde açılan bir davada, davalı idarece bu uyuşmazlığın adli yargı yerlerinde görülmesi gerektiği iddiası üzerine idare mahkemesi bu görev itirazını reddeyerek görevlilik kararı vermiş ise, davalı idarenin talebi üzerine adli yargı yeri Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından görev hususunun incelenmesi Uyuşmazlık Mahkemesinden istenebilir⁹.

Olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılabilmesi için, görev itirazının dava açıldıktan sonra belirli bir süre içinde yapılması gerekir. Buna göre, görev itirazı hukuk mahkemelerinde en geç birinci oturumda, ceza mahkemelerinde delillerin ikamesine başlanmadan önce, idâri yargı yerlerinde ise dosya tekemmül etmeden önce yapılması gerekir. Ayrıca süresi içinde yapılan görev itirazı üzerine mahkemece görevlilik kararı verilmelidir.

Bu arada mahkemece görev itirazı üzerine veya resen görevsizlik kararı verilmiş olması halinde, bu kararın temyiz incelemesiyle bozulması ve mahkemece bu bozma kararına uyulması halinde, konu olumlu görev uyuşmazlığı yönünden uyuşmazlık mahkemesi önüne gidebilir. Aynı şekilde, görev itirazının reddine ilişkin karara karşı itiraz yolunun açık bulunduğu ceza davalarında da görev itirazının reddi kararı kesinleşmeden uyuşmazlık çıkarılması istenemez.

Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma usulü 5791 sayılı Kanunla birlikte yeniden düzenlenmiştir. Önceki düzenlemede, görev itirazı ret edilen taraf bu kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde iki nüsha dilekçe ile itirazı reddeden yargı yerine uyuşmazlık çıkartılması istemiyle başvurabilecekti¹⁰. Bu yargı merci ise, bu dilekçenin bir nüshasını karşı tarafa göndererek 7 günlük kesin bir süre içinde cevap vermesini isteyecek; Mahkeme görevsizlik kararında ısrarlı olması halinde ilgili dava dosyasını uyuşmazlık çıkarmaya yetkili başsavcılığa gönderecektir. 5791 sayılı Kanunla 12. maddenin 3. fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir: “Yargı mercii, itiraz dilekçesi üzerine verdiği itirazı ret kararını kaldırarak görevsizlik kararı vermediği takdirde; yetkili makama sunulmak üzere kendisine verilen dilekçeyi, alınan cevabı ve görevsizlik itirazının reddine ilişkin kararını, dava dosyası muhtevasının onaylı örnekleriyle birlikte uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makama gönderir.” Yeni değişiklikle birlikte mahkemeler artık dava dosyasının kendisini ilgili başsavcıya gönderme yerine dosyanın onaylı örneğini göndereceklerdir. Burada gündeme gelen sorun ise, mahkemelerin birçoğunda kendilerinin fotokopi makineleri bulunmadığı için dosyada yer alan belgelerin çoğaltılması sorunudur. Bu çoğaltma masraflarının ne şekilde karşılanacağına mevzuatta yer verilmemiştir.

5791 sayılı Kanunun 5. maddesiyle 2247 sayılı Kanunun 13 .maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi değiştirilmiş ve ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmiştir. Anılan 13. madde, uyuşmazlık çıkarmaya yetkili makam olan başsavcılığa

askeri ceza yargısı yararına ileri sürülmüş ise Askeri Yargıtay Başsavcısı, Askeri İdari Yargı yararına ileri sürülmüş ise bu mahkemenin Başsavcısıdır.

⁸ 2247 Sayılı Kanun **Madde 17** : Olumlu görev uyuşmazlığı; adli, idari ve askeri yargıya bağlı ayrı iki yargı merciine açılan ve tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davalarda bu yargı mercilerinin her ikisinin kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları, görev kararlarına karşı itiraz yolunun açık olduğu ceza davalarında bu kararların kesinleşmiş bulunması durumunda meydana gelir.

⁹Öte yandan Anayasa Mahkemesi'nin Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalarda ve Anayasa Mahkemesine açılan siyasi partilerin kapatılması davalarında ise uyuşmazlık çıkarılamaz. Zira bu davalarda Anayasa Mahkemesi Anayasa ile görevli mahkeme olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde 2247 Sayılı Kanunun 36. maddesine göre, “ Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan olarak verdiği görev konusundaki kararlar dolayısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulamaz. Bütün yargı mercileri, Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan olarak görev konusunda verdiği kararlara, kendilerinin Anayasa Mahkemesinin kararı ile çatışan kesin veya kesinleşmiş bir kararı bulursa bile, uymak zorundadırlar.”

¹⁰ 2247 Sayılı Kanun Madde 12/Son Fıkra: Bir davada uyuşmazlık çıkarılması için yalnız bir kez başvurulabilir.

yapılacak olan işlemler anlatılmaktadır. Önceki düzenlemeye göre, başsavcı eğer bir eksiklik varsa bunları tamamlar ve uyuşmazlık çıkarmayı gerekli görmezse istemi reddedecekti. Yeni düzenleme ile ilgili başsavcıya uyuşmazlık çıkarma isteminin süre yönünden de denetlenmesi imkanı getirilmiştir. Buna göre eğer uyuşmazlık çıkartma istemi için görevlilik kararına karşı başvuran taraf bu kararın kendisine tebliğinden itibaren 15 gün içinde uyuşmazlık çıkartma isteminde bulunmamışsa, bu durumun ilgili başsavcı tarafından tespit edilmesi halinde istem reddedilecektir. Başsavcının kesin nitelikte olan bu kararı ilgililere (tarafalara ve mahkemeye) hemen tebliğ edilir ve bu karara karşı yargı yoluna gidilemez.

2247 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki değişiklik öncesinde, “Olumlu görev uyuşmazlığının çözülmesinde olumsuz görev uyuşmazlıklarına ilişkin usul kuralları uygulanır” hükmü yer almakta iken, 5791 sayılı Kanun’un 7. maddesiyle bu fıkra değiştirilmiş ve maddeye yeni fıkralar eklenmiştir. Değişiklik “Olumlu görev uyuşmazlığının giderilmesini isteyen taraflardan birinin, ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamların, taraf sayısından iki fazla düzenleyeceği dilekçe ile başvurduğu yargı mercii; a) Dilekçelerden birini ve varsa eklerini yazı ile diğer yargı merciiine derhal iletir ve dava dosyasının kendisine gönderilmesini ister. b) Diğer dilekçeler ve varsa eklerini, yedi gün içinde cevabını bildirmesi için karşı tarafa ve ilgili makamlara tebliğ eder. Tebligat yapılan taraf veya ilgili makam, süresi içinde bu yargı merciiine cevabını bildirmezse, cevap vermektен vazgeçmiş sayılır.c) Dilekçeyi, alınan cevapları ve varsa ekleri ile dava dosyalarını, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderir ve görevli yargı merciiinin belirlenmesini ister.” “Bu takdirde her iki yargı mercii de, 18 inci maddede öngörüldüğü şekilde davanın görülmesini geri bırakır.” şeklinde olup bu değişiklikle başsavcılığın yapması gereken bazı görevler başsavcılık yerine ilgili mahkemeye verilmiş ve başsavcılığın bu konudaki iş yükü azaltılmıştır.

Başsavcının uyuşmazlık çıkarmayı gerekli görmesi halinde ise, başsavcı eğer dosyada eksiklik yoksa veya eksikliklerin tamamlandığı andan itibaren 10 gün içinde kendi düşüncesiyle birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve bu başvuruyu dosyayı gönderen mahkemeye bildirir. Bu bildirim üzerine, 5791 sayılı Kanunla getirilen ek cümle ile, “Bu takdirde ilgili yargı mercii, 18 inci maddede öngörüldüğü şekilde davanın görülmesini geri bırakır.” hükmü getirilmiştir. Burada mahkemenin yapacağı işlem anlatılmış ve bu konudaki eksiklik giderilmiştir. 18. maddede öngörülen hususa aşağıda değineceğiz. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, kendisine gelen dosya ve ekleri ile başsavcı görüşünü, görevsizlik itirazını reddeden yargı merciiinin başsavcısına tebliğ ederek buna karşı 7 gün içinde görüşünü bildirmesini isteyebilir.

5791 sayılı Kanun ile, 2247 sayılı Kanunun 18 maddesine “12, 13 ve 17 nci maddelerde yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, çalışmaya ara vermenin¹¹ sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır.” hükmü eklenmiştir. Anılan Kanun maddelerine baktığımızda görev uyuşmazlığı çıkarmak için yapılacak olan 15 günlük başvuru süresinin, başvuru üzerine bu başvuruya karşı tarafın 7 günlük cevap verme sürelerinin, ilgili başsavcının 10 gün içinde dosyayı uyuşmazlık mahkemesine göndermesi gerektiğine ilişkin sürenin, son günü uygulamada adli tatil diye adlandırılan 01 Ağustos-05 Eylül tarihleri arasına rastlarsa adli tatilin sona erdiği günden itibaren 7 gün uzamış olacaktır. Dolayısıyla süre sonu 12 Eylül tarihi olacaktır.

¹¹ 2577 Sayılı Kanun madde 61: Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl ağustosun birinden eylülün beşine kadar çalışmaya ara verirler. Ancak, yargı çevresine dahil olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu il merkezi dışında kalan idare ve vergi mahkemeleri çalışmaya ara vermeden yararlanamazlar. Bu mahkemeler, 62 nci maddedeki sınırlamaya tabi olmaksızın görevlerine devam ederler.

Olumsuz Görev Uyuşmazlığı

Olumsuz görev uyuşmazlığını adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması şeklinde tanımlayabiliriz. Burada uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca yapılabilir.

Olumsuz görev uyuşmazlığı halinde mahkemede yapılacak işlemler, 2247 sayılı Kanununun 15 maddesinde, “Ceza davalarında son görevsizlik kararını veren mahkemece, bu kararın kesinleşmesinden sonra doğrudan doğruya, diğer davalarda son görevsizlik kararını veren mahkemece bu kararın kesinleşmesinden sonra, taraflardan birinin istemi üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli mahkemenin belirlenmesi istenir.” Hükmü, “Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra, ceza davalarında doğrudan doğruya diğer davalarda ise taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir.” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik, son görevsizlik kararını veren mahkemeye önceki görevsizlik kararını veren mahkemeden görevsizlik kararı verdiği dosyayı getirterek uyuşmazlık mahkemesine gönderme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu düzenlemeden önce uyuşmazlık mahkemesi kendisi bu dosyayı getirtiyordu.

Nitekim bu konuyu düzenleyen 2247 sayılı Kanununun 19. maddesine baktığımızda, “Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merci davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.” hükmü açıkça yer almıştır. Aynı şekilde ilk derece mahkemesi gibi temyiz yeri mahkemesi de uyuşmazlık mahkemesine gidebilir¹². Burada 5791 sayılı Kanun öncesi 19. maddenin 2. fıkrası uyarınca, mahkeme sadece kendi gerekçeli kararı ve dava dosyasını Uyuşmazlık Mahkemesine gönderirken, anılan fıkra “Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.” denilerek, son görevsizlik kararı veren mahkemeye diğer görevsizlik kararı veren mahkeme kararını ve dosyasını da temin etme yükümlülüğü getirilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyalar hakkında, ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcılarının görüşünü de alarak, görevli yargı merciini belirleyen kararını verir.

Hüküm Uyuşmazlıkları Hususu

Hüküm uyuşmazlığını, adli, idarî ve askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan haller olarak tanımlayabiliriz. Hüküm uyuşmazlığının varlığını düşünen taraf bu uyuşmazlığın giderilmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden isteyebilir. Burada olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılmasındaki yukarıda anlattığımız usul uygulanmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara

¹² Madde 20: “Daha önce Uyuşmazlık Mahkemesince yargı merci belirlenmemiş olan bir davada temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme, davanın, davaya bakan mahkemenin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği kararı bozacak yerde, incelemeyi erteleyerek yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmaya karar verebilir.”

bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir. Uyuşmazlık Mahkemesi, hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında anlaşmazlığın esasına girerek karar verebilirken, ceza alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında ise esasa ilişkin bir karar vermeden davayı hangi ceza mahkemesinin görüp karara bağlaması gerektiğini belirtir.

Hüküm uyuşmazlığına konu kararlardan birisi Anayasa Mahkemesine ait olması halinde, mahkemece Anayasa Mahkemesi kararı esas alınır ve uygulanır.

Uyuşmazlık Mahkemesine Başvuru Sonrası Mahkemenin Bekleme Süresi ve Tedbir Kararı Üzerindeki Etkisi

Olumlu görev uyuşmazlığında dava dosyalarının onaylı birer örneğinin uyuşmazlık mahkemesine gitmesi halinde mahkeme ne yapacaktır. Bu konu 2247 sayılı Kanunun 18 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, başvuru tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmi yazı ile kendisine bildirilen yargı mercii, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verinceye kadar önündeki davanın görümünü geri bırakır. Bu durum aynı zamanda süreler bakımından da bir durdurucu sebeptir. Ancak, uyuşmazlık mahkemesince dava konusu olayda hangi yargı merciinin görevli olduğu hakkında uzunca bir süre karar verilemezse ne olacaktır. Kanun koyucu bu hususu da düşünerek azami bir süre öngörmüştür. Buna göre mahkeme kendisine, uyuşmazlık mahkemesine görevli yargı yerinin belirlenmesi için gidildiğine ilişkin ilgili başvuru yazısının ulaşmasından itibaren en fazla 6 süreyle uyuşmazlık konusu davayı çözmeyi geri bırakır. Eğer 6 aylık süre zarfında uyuşmazlık mahkemesi kararı gelmezse, mahkeme davayı esastan karara bağlayabilir. Ancak mahkemece esastan bir karar verilmeden (ve 6 aylık bu süreden çok sonra da olsa) Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı gelirse mahkeme bu karara uymak zorundadır. Öte yandan, Uyuşmazlık çıkarılacağı bildirilerek yargı merciinden davaya bakmanın ertelenmesi istenemeyeceği de kanunda açıkça ifade edilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen hukuk davalarında adli veya idari yargı mercilerince verilmiş bulunan ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve özellikle yürütmenin durdurulması kararları, Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar geçerli kalacağı gibi bu kararları veren yargı merciinin görevsizliğine ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının davacıya bildirilmesinden sonra da, görevi belli edilen yargı merciince kaldırılmadıkça, altmış gün süre ile devam eder. Yani idârî yargı yerince verilen bir yürütmeyi durdurma kararı üzerine, uyuşmazlık mahkemesince o davaya idârî yargı yeri görevli olmadığına karar verilmesinden sonra görevli yargı yerince bu yürütmeyi durdurma kararı kaldırılmazsa 60 gün süreyle geçerliliğini koruyacaktır. Ancak davalı idareler kararı veren idârî yargı yerinden bu kararın kaldırılmasını isteyebilir. Bu takdirde de görevsiz yargı yerinin görevsiz olduğu konuda vermiş olduğu kararını kaldırması gerekir.

Öte yandan süreye bağlı bir tedbir kararının yukarıda belirtilen 60 günden önce süresi dolarsa, göreve ilişkin son kararı veren yargı mercii, kararı almış olanın isteği ile, tedbir süresini uzatabilir. Yada her hangi bir tedbir kararı olmayan bir davada görev konusunda son kararı veren yargı yeri istek üzerine tedbir kararı verebilir.

Ceza davalarına gelince, bu davalardaki koruma veya başkaca güvenlik altına alma, el koyma, zor alım gibi tedbirlere konu olan şeyler ve belgeler, yurt dışına çıkarılması yasaklanmış şeylerle, yurt dışına çıkması yasak edilmiş kişilere ilişkin kararları, değiştirmeye veya kaldırmaya veya ilk kez vermeye görev konusunda son kararı veren yargı mercii görevlidir.

Mahkemede Çalışanların Özlük Hakları ve Ödenecek Ücretler

Uyuşmazlık Mahkemesinde ödenecek ücretler başlığındaki 38. madde, 5791 sayılı Kanun ile değişikliğe uğrayan maddelerden bir diğeridir. 38. maddenin önceki metninde,

“Başkanın mazereti halinde Uyuşmazlık Mahkemesine başkanlık edene, toplantıya katılan Başsavcılara veya görevlendirecekleri savcılara, Uyuşmazlık Mahkemesinin asil ve yedek üyelerine; katılacakları her toplantı günü için aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak iki yüz gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonunda bulunacak miktarda ödenek verilir. Bu gösterge rakamı ayda sekiz yüz puanı geçemez. Bu ödenek damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Uyuşmazlık Mahkemesinin raportörlerine aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak her ay iki yüz gösterge rakamının bütçe kanunu ile tespit edilen katsayının çarpımı ile bulunacak miktarda ödenek verilir” hükmü yer almakta iken; 5791 sayılı Kanun’un 10. maddesiyle “Başkanın mazereti halinde yerine başkanlık edene bu sürelerin içinde kaldığı her ay itibariyle, toplantıya katılan başsavcılar ile asıl ve yedek üyelere, toplantı yapılan ay itibariyle, aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak 7500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ödenek verilir. Toplantıya başsavcılar yerine katılan savcılara, toplantı yapılan ay itibariyle; Uyuşmazlık Mahkemesinin raportörlerine ise her ay olmak üzere, aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak 3500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ödenek verilir. Bu ödenekler, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulamaz.” şeklinde değiştirilmiştir. Burada yeni düzenleme ile maddede sayılan kişilerin özlük haklarında iyileştirmeye gidilmiş ve bu parasal haklar üzerindeki vergi yükü de kaldırılarak ayrıca ek bir zam haline getirilmiştir.

Öte yandan, Uyuşmazlık Mahkemesinin araç, gereç ve sair ihtiyaçları ile Başkan, Başkanın mazereti halinde Uyuşmazlık Mahkemesine Başkanlık eden üyeye, Başsavcı, başsavcı ile yardımcılara, Uyuşmazlık Mahkemesinin asıl ve yedek üyelerine ve raportörlerine verilen ücret Adalet Bakanlığı Bütçesine eklenecek ödeneklerden karşılanır.

Sonuç

Adli, idârî ve asgari yargı yerleri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümleyen Uyuşmazlık Mahkemesi ve mahkemenin oluşumu, görevleri, personeli ve diğer bütün hususlar 2247 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Anılan kanunda daha önce de birkaç kez değişiklik olmasına rağmen, 06.08.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 5791 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler 2247 sayılı Kanunda yapılan en kapsamlı değişiklik olmuştur.

Yukarıda ayrıntılı olarak ele aldığımız üzere, mahkeme başkanının seçimi ve görev süresi, başkan vekilinin artık her dönem yerine 4 yıllık dönemler için seçilecek olması, üyelerin seçiminde ilgili yerlerin genel kurullarına seçim yetkisi verilerek, Cumhurbaşkanı ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun üye seçme yetkisinin kaldırılması, gerek olumlu görev uyuşmazlığı ve gerekse olumsuz görev uyuşmazlıklarında mahkemenin ve ilgili başsavcının iş yükünü azaltıcı yenilikler getirilerek, son görevli ilgili kararı veren mahkemeye bazı ek yükümlülükler getirilmesi, mahkemenin çalışma usulü ve çalışma sürelerine ilişkin düzenlemelere yer vermesi, mahkemeye dosyanın kendisi yerine onaylı örneğin gönderilmesi, ilgili başsavcının süresinde başvuru yapılmamasında olduğu gibi usulü eksiklikler nedeniyle dosyayı geri gönderebilmesi, mahkemenin belli süre içinde dosyanın uyuşmazlık mahkemesinden gelmemesi halinde ne yapması gerektiği ve son olarak mahkeme personelin özlük ve parasal haklarında iyileştirme yapılması gibi bir çok yenilik içermesi ve uygulamada yer alan bazı sorunları gidermesi açısından yerinde bir kanuni değişiklik olmuştur. Bu sayede mahkemenin daha işler hale gelmesi nedeniyle çalışmalarını daha kısa sürede ve daha isabetli yürüteceği kuşkusuzdur.

Son olarak, bu çalışmamızda 2247 sayılı Kanun hükümlerini ve bu hükümlerde değişiklik yapan 5791 sayılı Kanun hükümlerini esas alarak uyuşmazlık mahkemesine ve mahkeme ile ilgili kanuni düzenlemede yapılan değişikliklerin neler olduğuna değindik. Burada amacımız genel olarak mahkemeyi ve işlevini tanıtmak ve son değişikliklerin neler olduğunu göstermek olduğundan mahkeme içtihatlarına ve mahkemede yaşanan bazı hukuki

sorunlara yer vermedik. Mahkemenin içtihatları ve bu içtihatların getirdiği bazı sorunlar ise ayrı bir çalışma konusu hatta bir kitap konusu olacak niteliktedir. Aslında Türk Hukuk Literatüründe uyuşmazlık mahkemesi üzerine fazlaca yazılı ve basılı eser bulunmamaktadır. Bu da literatür adına bir eksiklikler.

NOT : Bu makale Terazi Aylık Hukuk Dergisinin 26. sayısında (Ekim 2008 Sayfa:113-126) yayımlanmıştır.